

Miljø- og
Fødevareministeriet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 7. oktober 2019

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 566 (MOF alm. del) stillet den 22. marts 2018 efter ønske fra Pia Olsen Dyhr (SF).

Spørgsmål nr. 566

Vil ministeren redegøre for Miljøstyrelsens håndtering af sagen vedrørende påbuddet fra 1982 om at fjerne indholdet af de såkaldte svovldepoter på Cheminova og herunder besvare følgende spørgsmål:

- Har Miljøstyrelsen begået fejl i sagen?
- Var ministeren orienteret om, at Miljøstyrelsen havde til hensigt at ophæve påbuddet?
- Vil ministeren fremsende kopi af
 - Landvæsenkendelse 1965 om krav til svovldepoterne, påbuddet 1982 og ophævelse af påbuddet 2016.
 - juridiske vurderinger, som er relevante i forhold til fastsættelse af påbud og ophævelse af påbud. Eventuelt i fortrolighed.
 - af evt. instruks, meddelelser, telefonnotater m.v. fra regering eller minister i forbindelse med ophævelse af påbuddet. Eventuelt i fortrolighed.
- Er giften under depotet nu en offentlig opgave, fordi Miljøstyrelsen ikke har sikret, at Cheminova fjernede det hele hotspot, herunder de tabte kemikalier under svovldepoterne?
- Vil ministeren fremsende kopi af aftalen med Cheminova om afværgeforanstaltninger vedrørende gifte under sarkofagerne? Hvad sker der, hvis virksomheden lukker eller beslutter at stoppe afværgeforanstaltningerne? Hvad er de årlige omkostninger til afværgeforanstaltninger, og vil de i givet fald skulle overtages af regionen?
- Hvor store mængder gifte findes under sarkofagerne, og hvor store mængder sand mm. er forurenet af giftene?
- Er de nuværende afværgeforanstaltninger tilstrækkelige til at undgå forurening af overfladevand fra jordforurening fra Cheminova og sikre overholdelse af miljøkvalitetskrav?

Svar

Besvarelse af spørgsmål 566 af 12. april 2018 er sket på baggrund af oplysninger fra Miljøstyrelsen, der nu ønsker at berigtige besvarelsen i forhold til 1 "ad pind 1", "ad pind 4" og "ad pind 5". Miljøstyrelsen berigtiger besvarelsen som følger:

"Ad. pind 1

Miljøstyrelsen vurderer ikke at have begået fejl i sagsbehandlingen vedrørende påbuddet om at fjerne indholdet af svovlgruberne. Miljøstyrelsen har håndteret denne sag efter sædvanlig praksis. I forhold til efterfølgende at få afklaret hjemmelsgrundlaget for de påbud, der er omfattet af Cheminovas miljøgodkendelse, kunne Miljøstyrelsens sagsbehandling imidlertid have været hurtigere, jf. også svaret vedr. pind 4.

Der er fra Radio24Syv fremkommet nye oplysninger i form af en intern Cheminova-rapport fra 2. juni 1982, der peger på uoverensstemmelser med hensyn til mængden af affald, der er blevet oplyst at være deponeret og fraført fra de såkaldte svovlgruber. Miljøstyrelsen har derfor med brev af 21. marts 2018 anmodet Cheminova om en redegørelse i sagen senest den 14. april 2018. Denne redegørelse kan vise, om der evt. kan være behov for en fornyet sagsbehandling.

Ad. pind 2

Nej, Miljø- og Fødevareministeren blev ikke orienteret forud for Miljøstyrelsens afgørelse af 3. februar 2016.

Afgørelsen ophæver ikke tidligere meddelte påbud eller gældende vilkår i miljøgodkendelsen, herunder eksempelvis driften af afværgeanlægget. Afgørelsen betyder alene, at styrelsen ikke agter at meddele yderligere påbud i sagen om afvikling af svovlgruberne. Dette betyder i praksis, at styrelsen ikke meddeler påbud om fjernelse af selve betonkonstruktionen, idet betonen blev fundet ren nok til at kunne efterlades i jorden. Afgørelsen betyder også, at styrelsen anser den del af påbuddet fra 1981/82, der omhandler fjernelse af depotets indhold, som efterkommet.

Ad. pind 3

Der fremsendes kopi af følgende:

- Landvæsenskendelse 1965 om krav til svovldepoterne
- Landvæsenskendelse 1966 om krav til svovldepoterne
- Ringkjøbing Amts påbud af 30. juni 1981 vedr. svovlgruberne.
- Miljøstyrelsens afgørelse af 29. juni 1982
- Miljøankenævnets afgørelse af 23. december 1982.

Som nævnt ovenfor foreligger der ikke en afgørelse om ophævelse af påbud vedr. svovlgruberne. Miljøstyrelsens afgørelse af 3. februar 2016 om ikke at meddele yderligere påbud i sagen om afvikling af svovlgruberne er vedlagt, inkl. baggrundsnotater (notat af 2. februar 2016 og justeret notat af 10. marts 2016), idet både selve afgørelsen og notaterne indeholder juridiske vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen.

Idet ministeren ikke er blevet orienteret i forbindelse med afgørelsen af 3. februar 2016, foreligger der ikke instrukser, meddelelser, telefonnotater m.v. fra regering eller minister i forbindelse hermed.

Ad. pind 4

Som det fremgår af svaret nedenfor er der i dag i Cheminovas miljøgodkendelse indbygget vilkår om et afværgeprojekt over for jord- og grundvandsforurening, der gælder for hele virksomheden, herunder under og omkring de tidligere svovlgruber.

Det er dog anført i baggrundsnotat til Miljøstyrelsens afgørelse af 3. februar 2016, at samtlige påbud og aftaler om afværgepumpning er sammenskrevet med Cheminovas miljøgodkendelse, men at højesteretsdomme imidlertid har fastslået, at der næppe er hjemmel til de meddelte påbud. Det fremgår endvidere, at hjemmelsspørgsmålet vil indgå ved revurdering af vilkår og aftaler om afværgeforanstaltninger i miljøgodkendelsen. Der henvises til notat af 2. februar 2016, der er omtalt og vedlagt under "ad. pind 3" ovenfor.

Miljøstyrelsen har efterfølgende som led i arbejdet med revurdering af miljøgodkendelsen foretaget en omfattende juridisk gennemgang af sagsakter tilbage til starten af 1980'erne og frem til i dag. Miljøstyrelsen har på baggrund af den juridiske gennemgang i 2019 konkluderet, at der ikke er

hjemmel til at opretholde vilkår i Cheminovas miljøgodkendelse, som fastholder og regulerer afværgeforanstaltninger mod gamle jord- og grundvandsforureninger. Det betyder, at vilkårene forventes at udgå i forbindelse med den igangværende revurdering af miljøgodkendelsen, og at Cheminova ikke vil være lovmæssigt forpligtiget til at opretholde driften af afværgeforanstaltningerne. Myndighedsansvaret vil overgå til Region Midtjylland.

Det vil herefter i udgangspunktet være en offentlig opgave at håndtere jordforureningen under og omkring svovldepoterne, men Cheminova har skriftligt tilkendegivet, at virksomheden vil være indstillet på frivilligt at opretholde driften af afværgeforanstaltningerne på et niveau svarende til i dag, og at virksomheden ser frem til i den nærmeste fremtid at drøfte rammen for den frivillige indsats med Miljøstyrelsen og Region Midtjylland. Miljøstyrelsen vil tage initiativ til de videre drøftelser som led i den igangværende revurdering af Cheminovas miljøgodkendelse.

En kopi af Cheminovas skriftlige tilkendegivelse af 16. september 2019 er vedlagt.

Ad. pind 5

En kopi af miljøgodkendelsens vilkår om afværgeforanstaltninger vedlægges. Et af vilkårene præciseres i bilaget "Aftale Jord A1". Vilkårene gælder for hele virksomheden, herunder de tidligere svovlgruber. Udgifterne til monitoring, drift og vedligehold af afværgeforanstaltningerne afholdes af Cheminova A/S.

Vilkårene om afværgeforanstaltninger forventes, som anført ovenfor, at udgå i forbindelse med Miljøstyrelsens igangværende revurdering af Cheminovas miljøgodkendelse. Myndighedsansvaret vil herefter overgå til Region Midtjylland. Cheminova har imidlertid den 16. september 2019 skriftligt tilkendegivet, at virksomheden er indstillet på frivilligt at opretholde driften af afværgeforanstaltningerne på et niveau svarende til i dag.

Hvis Cheminova A/S på trods af sin skriftlige tilkendegivelse beslutter at stoppe afværgeforanstaltningerne eller virksomheden lukker, vil Region Midtjylland som udgangspunkt skulle overtage opgaven og fortsætte afværgeforanstaltningerne i nødvendigt omfang som en offentlig indsats.

Miljøstyrelsen har ikke præcise oplysninger om Cheminovas årlige omkostninger til drift af afværgeforanstaltninger og rensning af det oppumpede vand. Cheminova A/S har telefonisk oplyst, at udgifterne til de samlede afværgeprojekter på Rønland og Gl. Fabriksgrund varierer fra år til år afhængig af oppumpet og behandlet vandmængde. De årlige omkostninger er over 10 mio. kr. baseret på den nuværende driftsform som en integreret del af den løbende produktion.

Hvis Region Midtjylland evt. skulle forestå driften af afværgeforanstaltningerne uden Cheminovas frivillige bidrag, vil der være tale om en helt ny situation, hvor økonomien ikke kan vurderes på nuværende tidspunkt, da det f.eks. ikke vides, om vand fra oprensningen fortsat kan renses i Cheminovas biologiske spildevandsanlæg.

Ad. pind 6

Den tilbageværende mængde af forurening under svovldepotet/sarkofagerne kendes ikke med sikkerhed. Cheminova A/S og deres rådgiver har i 2015 oplyst, at et groft skøn for den oprindelige forureningsmængde i grundvandet under Østrønland er ca. 1.800 tons kemikalier, hvoraf ca. 1.000 tons er pumpet op.

Forureningen er ikke afgrænset. Miljøstyrelsen er ikke bekendt med om Ringkøbing Amt i forbindelse med afgørelsen i 1983 om afværgeanlægget på øst-Rønland har vurderet, hvor store mængder sand der var forurenede.

Ad. pind 7

Region Midtjylland har med støtte fra Miljøstyrelsens Teknologiuudviklingspulje (TUP) fået undersøgt, om forurening fra Cheminova påvirker vandkvaliteten i Nissum Bredning. Undersøgelsen viser, at der siver forurenede grundvand ud i fjorden, men mængderne er små, og der er ikke målt forurening i fjorden ud for Cheminova, der overskrider kriterierne for vandkvaliteten. Det konstateres derfor, at afværgeprojektet virker efter hensigten. Der henvises til pressemeddelelse af 3. januar 2018 fra Region Midtjylland og Miljøstyrelsen <http://mst.dk/service/nyheder/nyhedsarkiv/2018/jan/ny-rapport-cheminovaindsats-virker/> .”

Lea Wermelin

/

Kristian Hovgaard Juul-Larsen